

Door samen onderzoeken je team meekrijgen

# Vmbo-leerlingen beoordelen met rubrics

Op school iets veranderen door het doen van onderzoek en daarnaast ook nog eens je team meekrijgen? Dat kan, betoogt docent-onderzoeker Bert Mulderij.

Op Ulenhofcollege, locatie 't Beeckland in Vorden wordt een intersectoraal programma ingevoerd voor de basis- en kaderberoepsgerichte leerwegen. Binnen dit programma zal er structureel meer aandacht worden gegeven aan het beoordelen van competenties van leerlingen.

## Reflectie moet

Een competentie is een cluster van kennis, vaardigheden en houdingen die nodig zijn om succesvol te presteren in situaties die samenhangen met een bepaald beroep en/of functie. De leerling moet die combinatie van kennis, vaardigheden en houdingen omzetten in handelingen die in de gegeven situatie het meest passend - adequaat - zijn. Een manier om deze competenties in beeld te brengen of te meten is het gebruik van *rubrics* (scoringsrubrieken). Dit zijn beschrijvingen van een aantal concreet te observeren gedragsniveaus (van eenvoudiger naar complexer) op een beoordelingscriterium. Samen met mijn team ('Basisberoepsgerichte leerweg Bovenbouw') en de 'onderwijsontwikkelgroep' voor de invoering van het intersectoraal programma, heb ik een onderzoek uitgevoerd tijdens mijn masterstudie *Leren en Innoveren* (Stoas Wageningen Videntum Hogeschool, 2012). Door dit onderzoek heb ik collega's kennis laten maken met de methodiek door video-opnames van leerlingen te beoordelen aan de hand van rubrics. Door enquêtes - vooraf en achteraf - is inzicht verkregen in de manier waarop competenties nu beoordeeld worden en hoe dit kan verbeteren door *rubrics* te gebruiken.

Ondanks enige scepsis vooraf, vinden op een enkele twijfelaar na, alle docenten aan het eind van het onderzoek dat het werken met *rubrics* ingevoerd kan en zelfs moet worden op 't Beeckland. Opvallend genoeg blijkt iedereen ervan overtuigd dat competentiebeoordelingen zonder enige vorm van reflectie geen waarde hebben. Het voeren van gesprekken met leerlingen moet daarom structureel aandacht krijgen.

## Betere weergavevormen

Voor het invoeren van competentiebeoordelingen met *rubrics* is vooral voldoende tijd nodig. Veel docenten ervaren dit als een wezenlijk knelpunt: zowel voor de ontwikkeling van de methode en voor scholing, maar ook daarna, tijdens de uitvoering in het onderwijsprogramma. In het onderzoek heb ik *rubrics* gebruikt die alleen uit tekst bestaan. Dit blijkt voor het gebruik met en door vmbo-leerlingen een nadeel te zijn. Veel leerlingen hebben moeite om de inhoud van de verschillende verwervingsstappen te begrijpen. Daarom heb ik onderzocht of er andere, betere weergavevormen ontwikkeld en beschikbaar zijn. Inmiddels hebben we besloten aan de slag te gaan met de competentiewijzer (in stripvorm) van Envision/Helicon. Door het onderzoek op mijn school heb ik betrokkenheid, nieuwsgierigheid en interesse bij de collega's zien toenemen en ook - zo blijkt uit de resultaten - hun bereidheid om met veranderingen mee te gaan. ■



Bert Mulderij (1959) werkt bij het Ulenhofcollege, locatie 't Beeckland in Vorden. Hij is docent groen en coördineert er de invoering van een intersectoraal programma voor het vmbo. Contact: [b.mulderij@ulenhof.nl](mailto:b.mulderij@ulenhof.nl).